

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА ТА КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОНКОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

В 2004 році в Україні функціонувало 42 онкологічних диспансери (Табл.М1), 1 міська онкологічна лікарня – в м. Києві, 1 міська онкологічна лікарня – в м. Дрогобичі Львівської області, 732 онкологічних відділення (кабінети) (Табл.М8). Крім цього, в спеціалізованій та загально-лікувальній мережі розгорнуто 80 радіологічних відділень (кабінетів), 1021 ендоскопічний та 1319 кабінетів ультразвукової діагностики. В загальній лікувальній мережі зареєстровано 2076 оглядових кабінетів.

Кількість онкологічних ліжок в закладах системи МОЗ України – 9157, в тому числі 8942 для дорослих і 215 для дітей, забезпеченість – 1,9 та 0,3 на 10 тис. відповідного населення; радіологічних ліжок – 2623 або 0,6 на 10 тис. населення (Табл.М4, М5, М7).

Всього лікування онкологічних хворих в 2004 році здійснювалося на 11 780 ліжках, при цьому забезпеченість на 10 тис. населення складала 2,5 (Табл.М3). Таким чином, ліжковий фонд для лікування онкологічних хворих порівняно з 2003 роком збільшився на 120 ліжок, або на 1,03%. В 10 регіонах України із 27 відбулося незначне (до 5%) скорочення кількості ліжок, в 6 регіонах – збільшення. Найбільш значиме збільшення кількості ліжок відбулося у Львівській області – на 24,1%. Якщо розглянути показник забезпеченості ліжками на 1000 захворілих, то очевидно, що його величина порівняно з 2003 роком знизилася у 15 із 27 регіонів. Рівень забезпеченості зменшився від 85,4 до 78,5 у Черкаській області; від 67,8 до 64,2 – у Миколаївській; від 95,3 до 90,5 – у Закарпатській; від 67,2 до 64,0 – у Житомирській.

Порівнюючи забезпеченість ліжками в 2004 році з 2000 роком, слід відзначити, що за 4 роки в цілому по Україні вона збільшилась на 8,7%. Проте, як і раніше, залишається низькою забезпеченість ліжок в Житомирській, Київській, Харківській областях, що в значній мірі зменшує можливості населення отримати кваліфіковану онкологічну допомогу.

В онкологічних диспансерах розгорнуто 9750 ліжок, в тому числі: 7140 онкологічних для дорослих, 20 онкологічних для дітей, 2268 радіологічних та 322 гематологічних (Табл.М3, М6). На онкологічних ліжках в лікувально-профілактичних закладах системи МОЗ України проліковано 216 470 дорослих та 3750 дітей, на радіологічних - 38 003 хворих (33 дитини).

Середня чисельність днів зайнятості онкологічного ліжка становила в Україні в середньому 344,1 днів (в 2003 році – 342,5). З перевантаженням працювали ліжка в Кіровоградській області (388,9 днів), Донецькій (367), Запорізькій (366,7), Чернівецькій (364,4) Львівській (363,5). З недовантаженням – в Житомирській області - 273,4 днів, Івано-Франківській – 285,4 (Табл.М2).

Середня тривалість перебування хворих на ліжку - 14,5 днів. Найменший термін лікування - у Харківській області (11,5), м Києві (11,5) та Львівській області (11,9). Найбільший – в Херсонській області - 19,8 днів. Показник летальності на онкологічних ліжках в Україні – 1%, однак він суттєво вищий в АР Крим – 2,3%.

В 2004 році в системі онкологічної служби України працювало 1768 лікарів-онкологів, або 0,38 на 10 тисяч населення (в Київській області - 0,19; Херсонській – 0,27; Миколаївській – 0,26; Закарпатській – 0,28) (Табл.М9). Розглядаючи питання кваліфікації (Табл.М10), слід зазначити, що в 2004 році із загальної кількості онкологів пройшли атестацію 61,1 %, при цьому вищу та першу категорію мають 797 лікарів, або 73,8% атестованих. У Київській області з 33 лікарів атестовано лише 9 (27,3%), в м. Києві – 33,1%, у Харківській області - 43,1%.

Ендоскопічна служба, яка відіграє значну роль в своєчасному виявленні злоякісних новоутворень (Табл.М12), представлена 1021 ендоскопічним відділенням та кабінетом проти 1012 в 2003 році. Вони обладнані 2801 апаратом, з яких діючих 1805 фіброгастроскопів, 567 фібробронхоскопів, 329 фіброколоноскопів (у 2003 році, відповідно: 1776, 580 і 302). Найбільшу питому вагу серед ендоскопічних досліджень мають гастроскопії (1 250 922) –85,1% всіх досліджень, далі – бронхоскопії (104 389) – 7,1%; і, нарешті, колоноскопії (80 483) – 5,5%. Кількість ендоскопічних відділень, апаратів, та досліджень порівняно з 2003 роком збільшилась. Середнє навантаження на 1 гастроскоп складає 693 дослідження (в 2003 р. – 686), на 1 бронхоскоп 317 (в 2003 р. – 306) і на 1 колоноскоп – 142 (в 2003 р. – 140) досліджень на рік. В окремих регіонах ці показники значно відрізняються.

Так, навантаження на 1 гастроскоп в м. Севастополі складає 1143 дослідження, в Запорізькій та Одеській областях – 456. Навантаження на 1 бронхоскоп коливається від 64 досліджень в Кіровоградській області до 1055 – в Миколаївській. Навантаження на 1 колоноскоп – від 35 досліджень в Кіровоградській області до 552 – в м. Севастополі. Такі розбіжності свідчать про недостатнє використання апаратури в ряді регіонів.

Один лікар-ендоскопіст в середньому в Україні виконує 1206 досліджень на рік, в тому числі 1027 гастроскопій, 86 бронхоскопій, 66 колоноскопій. Навантаження на 1 лікаря-ендоскопіста в областях коливається від 1716 в Чернігівській до 778 в Запорізькій. Таким чином, існують значні резерви в покращенні діагностики злоякісних новоутворень при раціональному використанні ендоскопічної апаратури.

В 2004 році в Україні було зареєстровано 52 цитологічні лабораторії (Табл.М11), в яких було виконано 20 181 416 цитологічних досліджень, що складає 4253,9 на 10 тисяч населення (в 2003 р. – 54 лабораторії, виконано 19 958 362 дослідження, або 4176,5 на 10 тисяч населення). Як і раніше, в Житомирській, Київській, Сумській, Херсонській, Чернівецькій та Чернігівській областях цитологічні лабораторії взагалі не зареєстровані. Суттєво знизилось число цитологічних досліджень в м. Києві (на 19,3%), Одеській області (на 10,6%), тобто можливості цитологічного скринінгу використовуються недостатньо, що особливо важливо при діагностиці раку жіночих статевих органів.

Таким чином, матеріально-технічна база онкологічної служби в 2004 році в цілому по Україні дещо поліпшилась. Проте, в ряді регіонів вона, як і раніше, залишається на низькому рівні, що тягне за собою зменшення можливостей в наданні населенню спеціалізованої онкологічної допомоги.

Таблиця М1. Кількість онкологічних диспансерів в Україні та їх ліжковий фонд в 2003-2004 рр.

№ п/п	Адміністративні території	Кількість онкологічних диспансерів		Кількість ліжок в онкологічних диспансерах	
		2003	2004	2003	2004
	Україна	42	42	9595	9750
1	АР Крим	2	2	490	490
2	Вінницька	1	1	360	360
3	Волинська	1	1	180	180
4	Дніпропетровська	2	2	470	470
5	Донецька	6	6	1090	1105
6	Житомирська	1	1	240	240
7	Закарпатська	1	1	220	220
8	Запорізька	2	2	380	380
9	Івано-Франківська	2	2	315	315
10	Київська	2	2	340	340
11	Кіровоградська	2	2	280	280
12	Луганська	4	4	730	730
13	Львівська	1	1	350	490
14	Миколаївська	1	1	285	275
15	Одеська	1	1	460	460
16	Полтавська	2	2	470	470
17	Рівненська	2	2	260	270
18	Сумська	1	1	330	330
19	Тернопільська	1	1	265	265
20	Харківська	1	1	450	450
21	Херсонська	1	1	200	200
22	Хмельницька	1	1	335	335
23	Черкаська	1	1	430	430
24	Чернівецька	1	1	240	240
25	Чернігівська	1	1	340	340
26	м. Київ	0	0	0	0
27	м. Севастополь	1	1	85	85

Таблиця М2. Показники діяльності онкологічних ліжок в 2004 році

№ п/п	Адміністративні території	По всіх стаціонарах областей		
		середнє число днів роботи ліжка на рік	середнє перебування хворого на ліжку	летальність (%)
	Україна	344.1	14.5	1
1	АР Крим	343.6	17.5	2.3
2	Вінницька	327.8	12.8	0.1
3	Волинська	333.1	12.4	0.3
4	Дніпропетровська	356.8	15.4	0.6
5	Донецька	367	15.2	1.9
6	Житомирська	273.4	14.4	0.4
7	Закарпатська	330.1	13.4	1.3
8	Запорізька	366.7	17.5	0.8
9	Івано-Франківська	285.4	14.2	0
10	Київська	351.9	12.7	0.7
11	Кіровоградська	388.9	15.2	1.1
12	Луганська	347.2	16	1.5
13	Львівська	363.5	11.9	0.7
14	Миколаївська	342.6	16.5	0.8
15	Одеська	320.7	15.5	0.9
16	Полтавська	338.4	16.9	1.2
17	Рівненська	311.2	12.7	0.8
18	Сумська	335.5	14	0.7
19	Тернопільська	344.6	14.6	0.4
20	Харківська	335	11.5	0.7
21	Херсонська	347.5	19.8	0.1
22	Хмельницька	345.8	15.5	0.7
23	Черкаська	349.6	15.2	0.9
24	Чернівецька	364.4	14.5	0.6
25	Чернігівська	331.4	14.1	0.6
26	м. Київ	339.9	11.5	1.4
27	м. Севастополь	352.4	13.1	0.8